

ZAPISNIK

Sa 30. sjednice Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport Skupštine Crne Gore 26. saziva, koja je održana 27. februara 2019. godine

Sjednica je počela u 10:00 časova.

Predsjedavao je mr Radule Novović, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi/ce Odbora: mr Branka Tanasijević, mr Aleksandra Vuković, Andrija Popović i mr Ervin Ibrahimović, dok je poslanika Bogdana Fatića, prema članu 65 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, zamijenio poslanik Milorad Vuletić.

Sjednici je prisustvovao i ovlašćeni predstavnik predlagača akta:

- Aleksandar Dajković, generalni direktor Direktorata za kulturnu baštinu u Ministarstvu kulture.

Rad sjednice su pratili predstavnici medija.

Predsjednik Odbora mr Radule Novović je konstatovao da postoji kvorum za rad i punovažno odlučivanje i otvorio 30. sjednicu Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport.

Za sjednicu je predložen i jednoglasno prihvaćen sljedeći

DNEVNI RED:

1. **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti kulturnih dobara**, koji je podnijela Vlada Crne Gore;

Predsjednik Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport Radule Novović, u uvodnom obraćanju, podsjetio je da je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti kulturnih dobara, koji je utvrdila Vlada Crne Gore na sjednici od 13. decembra 2018. godine, dostavljen Skupštini Crne Gore 15. januara 2019. godine radi stavljanja u proceduru.

Istakao je da je predloženi zakon od velikog značaja za jačanje institucionalnog mehanizma zaštite očuvanja kulturnih dobara, posebno kroz preciziranje nadzora. Naveo je da su osnovni razlozi za izmjene i dopune uslovljeni određenim problemima koji su se javili u praksi, prilikom sprovođenja Zakona o zaštiti kulturnih dobara, kao i potrebom usaglašavanja sa direktivama Evropske unije i sa odredbama novog Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata.

Predsjednik Odbora Radule Novović je pozvao ovlašćenog predstavnika predlagača zakona, gospodina Aleksandra Dajkovića, generalnog direktora Direktorata za kulturnu baštinu u Ministarstvu kulture, da obrazloži predloženi Zakon.

Aleksandar Dajković, generalni direktor Direktorata za kulturnu baštinu u Ministarstvu kulture je, u svom izlaganju, istakao da je ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti kulturnih dobara sadržan u članu 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju druga pitanja od interesa za Crnu Goru. Podsjetio je da je Ustavom Crne Gore kulturna baština prepoznata kao dobro od

opšteg interesa, koje je svako dužan da čuva, a država da je štiti. Takođe je istakao da je u praksi, prilikom sprovođenja Zakona o zaštiti kulturnih dobara, došlo do određenih problema u primjeni, te se ukazala potreba za izmjenama i dopunama ovog zakona, u cilju potpunog usaglašavanja sa direktivama Evropske unije, kao i preciziranja odredbi koje izazivaju probleme u praksi. Ovom prilikom odredbe pomenutog propisa se usaglašavaju i sa novim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore", br. 64/17).

U toku izlaganja je podsjetio da je o Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti kulturnih dobara održana javna rasprava, u trajanju od 44 dana od dana objavljivanja javnog poziva, od 30. maja 2018. godine, do zaključenja 12. jula 2018. godine, o čemu je sačinjen izvještaj. Nadalje, upoznao je članove Odbora sa ključnim novinama predviđenim u Predlogu zakona, među kojima je i dopuna sadržaja rješenja o prethodnoj zaštiti, kada je riječ o nematerijalnim kulturnim dobrima, budući da su dodati i podaci o nosiocu, odnosno čuvaru tradicije. Zatim, uređeno je dodatno rješenje o utvrđivanju statusa kulturnog dobra, koje je, zbog određenih problema prilikom primjene u praksi, predstavljalo problem u radu Uprave za zaštitu kulturnih dobara.

Takođe, još jedna od ključnih novina je i uvođenje mehanizma studija zaštite kulturne baštine, odnosno dokumenta kojim se obezbjeđuje zaštita, očuvanje i integracija kulturne baštine u okviru planiranja održivog prostornog razvoja. Podsjetio je da je ranije postojala samo studija zaštite kulturnih dobara, kojom su se tretirala isključivo kulturna dobra, naglasivši da na terenu postoje značajni segmenti kulturne baštine, kao što su lokaliteti ili područja koja još uvijek nemaju status kulturnog dobra. Naglasio je da je, pored postojećeg modela koncesija, kulturna dobra moguće tretirati i putem javno-privatnog partnerstva, u skladu sa posebnim zakonom. U toku daljeg izlaganja, predstavio je plan upravljanja nepokretnim kulturnim dobrom, koje donosi Ministarstvo kulture, a u skladu sa međunarodnom i evropskom praksom, objasnivši da je riječ o strateškom dokumentu za dugoročno upravljanje, zaštitu, očuvanje, korišćenje i prezentaciju nepokretnih kulturnih dobara. U vezi sa tim, izjavio je da se menadžment plan, koji usvaja Vlada Crne Gore, nije pokazao kao dovoljno efikasan model za upravljanje kulturnim dobrima u praksi. Nadalje, novim zakonskim rješenjem, precizira se pojam konzervatorskog projekta, sa ciljem definisanja ovlašćenja za njegovu izradu, a vrši se i preciziranje pravnog osnova za izradu podzakonskog akta, kao i preciznije definisanje pojma konzervatorskih uslova, kulturne vrijednosti i sadržaja o elaboratu o zaštiti kulturnih dobara.

Posebno je istakao da su, ovim predlogom zakona, inspektori za zaštitu kulturnih dobara i kulturne baštine određeni za vršenje inspekcijuskog nadzora, vjerujući da će, na ovaj način, kontrolna funkcija dobiti na snazi. Takođe, uređene su prezentacija i popularizacija kulturnih dobara na način da se, pod navedenim, podrazumijeva i preduzimanje odgovarajućih mjera zaštite, kao i dalje preciziranje aktivnosti, koje treba preduzeti u slučaju slučajnog otkrića.

Na kraju je zaključio da realizacija i sprovođenje ovog predloga zakona neće imati dodatnog uticaja na budžet Crne Gore.

Nakon obrazloženja predstavnika predlagača zakona, predsjednik Odbora je pozvao članove Odbora da uzmu učešće u raspravi.

Branka Tanasijević, članica Odbora je, u svom izlaganju, pohvalila Predlog zakona, ističući da predstavlja korak naprijed u odnosu na važeće zakonsko rješenje. Posebno je istakla definisanje kulturnog dobra, s obzirom na činjenicu da je pojam kulture, zbog svoje kompleksnosti, veoma teško definisati. Osvrnula se, takođe, i na istorijski aspekt pojma kulture, podsjećajući da se, prvi put, koncept javlja u upotrebi kod Cicerona, kao i da se, do 18. vijeka, prvenstveno, odnosio na agri kulturu odnosno poljoprivredu. Takođe, podsjetila je i na poznatog osnivača eksperimentalne psihologije, Vilhelma Vunta, koji je kulturu definisao na način da je ona, zapravo, pročišćenje i oplemenjivanje života. Nadalje, ukazala je na činjenicu da su američki psiholozi i sociolozi izdvojili oko 257 definicija kulture. U vezi sa navedenim, istakla je da je, izmjenama i dopunama, definicija kulturnog dobra, u odnosu na važeće zakonsko rješenje, veoma široko postavljena.

Ervin Ibrahimović, član Odbora, iznio je sugestiju, u vezi sa članovima 42 i 48 ovog predloga zakona, koji se odnose na sprovođenje konzervatorskih mjera na pokretnom i na nepokretnom kulturnom dobru, kao i na sprovođenje inspekcijskog nadzora nad ovim zakonom. Kada je riječ o članu 42, mišljenja je da je neophodno odrediti adekvatne kaznene odredbe, dok je u vezi sa članom 48, izrazio uvjerenje da rad inspektora ne treba da bude u nadležnosti Ministarstva kulture, obrazlažući da inspektori gube na slobodi djelovanja i da se, taj način, ne može doprinijeti unapređenju kvaliteta rada, niti inspektora niti Ministarstva kulture.

Andrija Popović, član Odbora je, u svom izlaganju, zatražio pojašnjenje u vezi sa članom 1 Predloga zakona, kojim se u Zakonu o zaštiti kulturnih dobara ("Službeni list CG", br. 49/10 i 44/17) u članu 3 stav 3 brišu riječi: „objekat u kojem se trajno čuvaju ili izlažu pokretna kulturna dobra,".

Aleksandar Dajković, generalni direktor Direktorata za kulturnu baštinu odgovorio je **poslaniku Ibrahimoviću** na pitanje u vezi sa sprovođenjem konzervatorskih mjera i konzervatorskog nadzora i istakao da postoje kaznene odredbe, u iznosu od četiri do devet hiljada eura, predviđene za pravno lice, ako vrši istraživanje kojim se zadire u integritet kulturnog dobra, bez odobrenja Uprave. Takođe, kaznene odredbe su predviđene ukoliko se ne odredi pravno lice koje će vršiti stručni nadzor nad izvođenjem radova na kulturnom dobru i lice koje će rukovoditi izvođenjem radova na tom kulturnom dobru.

Kada je riječ o inspektorima, podsjetio da je inspektor za kulturna dobra, prvobitno, bio u nadležnosti Uprave za zaštitu kulturnih dobara i Ministarstva kulture. Naveo je dva ključna razloga zbog kojih smatra da inspektore treba vratiti u okrilje Uprave za zaštitu kulturnih dobara. Istakao je da su članom 48 ovog predloga zakona inspektori za zaštitu kulturnih dobara i kulturne baštine određeni za vršenje inspekcijskog nadzora, s tim što je intencija da isti budu smješteni u Upravi za zaštitu kulturnih dobara, a iz razloga što su kapaciteti Uprave i Odsjeka pomenute inspekcije mali, pa je oyo integrisanje organa svrsishodno s jedne strane, a sa druge strane podstaci će se jačanje inspekcijskog nadzora. Ukazao je na ograničenost kadrovskih kapaciteta, kako inspektora tako i stručnih lica, kao i da je jedan od ciljeva ostvarivanje racionalizacije troškova.

U vezi sa pojašnjenjem člana 1 Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti kulturnih dobara odgovorio je **poslaniku Popoviću** da je analiza Ministarstva kulture pokazala da dio objekata, u kojima se trajno čuvaju i pohranjuju kulturna dobra, već ima status kulturnog

dobra. Ukazao je na činjenicu da, u pojedinim lokalnim sredinama, postoje objekti koji nijesu reprezentativni, a u kojima se čuvaju pokretna kulturna dobra, te po automatizmu, i ti objekti koji zapravo predstavljaju građevine koje ne posjeduju kulturne vrijednosti, tretiraju se kao kulturno dobro, navodeći primjer u Starom gradu u Kotoru i Gradsku džamiju u Bijelom Polju.

Nakon rasprave, Odbor je odlučio da na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti kulturnih dobara podnese sljedeće amandmane:

Amandman Odbora 1

U Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti kulturnih dobara u članu 39, kojim se mijenja član 102 osnovnog zakona, poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„(3) Do donošenja Plana generalne regulacije Crne Gore za rekonstrukciju objekta koji ima status kulturnog dobra i nalazi se na području za koje ne postoji važeća detaljna planska dokumentacija, kao ni smjernice za rekonstrukciju postojećih objekata u planu šire teritorijalne cjeline, organ uprave nadležan za izgradnju objekata izrađuje urbanističko-tehničke uslove na osnovu konzervatorskih uslova koje izdaje organ uprave nadležan za zaštitu kulturnih dobara.“

Dosadašnji stav 3 postaje stav 4.

Amandman 2

U članu 40 Predloga zakona, kojim se mijenja član 103 osnovnog zakona, poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„(4) Za izradu konzervatorskog projekta iz stava 3 ovog člana, nije obavezno raspisivanje i sprovođenje javnog konkursa za idejno arhitektonsko rješenje, u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje prostora i izgradnja objekata.“

Dosadašnji st. 4 do 8 postaju st. 5 do 9.

Aleksandar Dajković, generalni direktor Direktorata za kulturnu baštinu, osvrnuo se na amandmane Odbora i istakao da je Plan generalne regulacije Crne Gore, trenutno, u izradi. Pojasnio je da se urbanističko-tehnički uslovi mogu izdati u slučaju da Ministarstvo kulture zahtijeva rekonstrukciju ili sanaciju nekog kulturnog dobra, konkretno, da mogu garantovati da se, na teritoriji Crne Gore, dobiju urbanističko-tehnički uslovi za svaku moguću intervenciju. Dakle, ukoliko nema važećih planova, a desi se da se na nekom prostoru nalazi kulturno dobro, organ lokalne uprave ili Ministarstvo održivog razvoja i turizma, može izdati urbanističko-tehničke uslove, na osnovu konzervatorskih uslova i smjernica Ministarstva kulture.

U vezi sa drugim amandmanom, naveo je da postoje jasne smjernice, kada je riječ o sanaciji kulturnog dobra i da, u slučaju njegovog drugačijeg tretiranja, odnosno mijenjanja postojećeg oblika, propise donosi Uprava za zaštitu kulturnih dobara, a ne glavni idejni arhitekta ili arhitekta iz Ministarstva održivog razvoja i turizma. Izjasnio se da prihvata amandmane Odbora.

Predsjednik Odbora Radule Novović je konstatovao da se i predstavnik predlagača Zakona saglasio sa amandmanima 1 i 2 Odbora pa isti, shodno članu 150 stav 3 Poslovnika Skupštine Crne Gore, postaju sastavni dio Predloga zakona.

Nakon konstruktivne rasprave, predsjednik Odbora Radule Novović je pozvao članove da se izjasne o **Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti kulturnih dobara**, koji je podnijela Vlada Crne Gore.

Predsjednik Novović je konstatovao da je Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport, jednoglasno, odlučio da podrži **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti kulturnih dobara** i predložio Skupštini Crne Gore da ga usvoji.

Za izvjestioca, na sjednici Skupštine Crne Gore, određen je **predsjednik Odbora Radule Novović**.

Sjednica je završena u 10:35 časova.

Sa ove sjednice, a u vezi 1. tačke dnevnog reda, Skupštini Crne Gore je upućen Izvještaj o razmatranju Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti kulturnih dobara.

Broj: 00-63-11/19-

SEKRETARKA ODBORA

Svjetlana Aligrudić, s.r.

PREDSJEDNIK ODBORA

Radule Novović, s.r.